

Zpravodaj obce Poniklá

POD HORAMI

9-10/2022

CELOSTÁTNÍ KOLO
VESNICE ROKU

7

50 LET ŠESTIDENNÍ

18

HISTORIE
PONIKELSKÝCH CVIČIŠŤ

22

OBSAH

Jednání obecní rady	3
Společenská kronika	3
Obecní hlásný	4
Republikové kolo Vesnice roku	7
Zastupitelstvo – 20. 10. 2022	8
Ve škole máme rekordní počet dětí	9
Senegal nás zaujal	9
Evropský den jazyků	9
Přijela k nám armáda	10
Poznáváme Krkonoše	11
Vyprávění starého dubu	13
Hledáme historické školní fotky!	16
Zprávy ze školské rady	16
Výročí 50 let Šestidenní	18
XI. Tuláckovy slavnosti k poctě Jaroslava Skrbka	21
Ponikelská cvičiště	22
Poklady z Preložky V.	25
Literární putování Libereckým krajem	26
Tradice sklářského řemesla v Krkonoších	30
Hasiči radí občanům – Bouřek se bát nemusíte	31
Hasiči radí občanům – Únik nebezpečné látky	31

SBĚRNÝ DVŮR

■ otevřen každou první sobotu v měsíci od 9.00 do 10.00

- ✓ velkoobjemový odpad – za jednotný poplatek 100 Kč
- ✓ jedlé oleje a tuky v PET lahvích, papír, sklo, kovy, elektrosmotřebiče a plasty – **zdarma**
- ✓ vybraný nebezpečný odpad (zejména pneumatiky osobních automobilů, televizory, chladničky, obaly od barev a olejů apod.) – **zdarma**

DŮLEŽITÉ KONTAKTY

OBECNÍ ÚŘAD

starosta Tomáš Hájek

603 569 389, 481 585 133

Hajek@ponikla.cz

Věra Nováková, Alena Soukupová

481 585 981

obec@ponikla.cz

obecní četa, sběrný dvůr (T. Klikorka)

608 084 782

ceta@ponikla.cz

VODOVODY (odečty, poruchy)

Hoření a střední Poniklá, Nová Ves (M. Dobiáš)

737 863 818

Dolení Poniklá, Přívlačka, Preložka (J. Čížek)

721 154 738

Pečovatelská služba Poniklá

481 549 400

MUDr. Karásková

481 585 174

Ordinační hodiny v Poniklé čp. 266:

PO: 13.00–18.00

ÚT: 8.00–12.00

ST: 8.00–12.00; na objednání: 12.00–13.00

PÁ: 8.00–12.00; na objednání: 12.00–13.00

Ordinační hodiny v Jilemnici J. Harracha čp. 90:

PO: 7.30–12.00

ÚT: 14.00–17.00

ČT: 7.30–12.00

MATEŘSKÁ ŠKOLA

481 585 257, 737 711 997

skolka.ponikla@seznam.cz

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

481 585 206, 604 310 491

zs@ponikla.cz

KNIHOVNA

732 608 524

knihovna@ponikla.cz

DĚTSKÝ LÉKAŘ (lékaři Dětského odd. MMN

Jilemnice)

481 551 338 Poniklá

481 551 339 Jablonec nad Jizerou

481 551 332 Jilemnice

Ordinační hodiny:

PO: 7.00–12.00 ordinace Jablonec nad Jizerou

ÚT: 7.00–12.00 ordinace Poniklá

ST: 12.00–16.00 ordinace Jablonec nad Jizerou

ČT: 13.00–18.00 ordinace Poniklá

PÁ: 7.00–12.00 ordinace Jablonec nad Jizerou

Zpravodaj obce Poniklá **POD HORAMI 9–10/2022**, číslo 216, ročník 52, reg. č.: MK ČR E 17675, náklad 430 výtisků.

Vydává obec Poniklá, Poniklá 65, 512 42 Poniklá, IČ 00276006. Internetová adresa: www.ponikla.cz

Odpovědná redaktorka a jazyková korektura: Hana Hájková. Tisk: Gentiana Jilemnice. Cena 10 Kč.

Zpravodaj Pod horami je dvouměsíčník. **Uzávěrka příštího vydání: 2. 12. 2022**

SVÉ PŘÍSPĚVKY A PŘIPOMÍNKY, PROSÍME, ZASÍLEJTE NA E-MAIL: redakce.podhorami@gmail.com

Příspěvky mohou být redakcí upravovány a kráceny. Zveřejněné příspěvky nemusí vyjadřovat stanovisko redakce.

Za všechny příspěvky děkujeme!

Ilustrace na úvodní straně: Oslavy 50. výročí šestidenní motocyklové soutěže, autor: Zdeněk Horák

Jednání obecní rady za období září až říjen

Vážení ponikelští sousedé, stále nekončící babí léto a příjemné teploty nám snad alespoň trochu vynahradí krátké se podzimní dny a zpríjemní nám čekání na to nejhezčí (alespoň pro mě) období v roce – adventní čas. Pro příjemnější čekání je tu další číslo našeho plátku. Ode mě si jako vždy můžete přečíst to nejzajímavější, co se projednávalo na jednáních rady obce.

Napínavým tématem pro nás v posledních týdnech byla případná realizace projektu z Integrovaného operačního programu „Obec Poniklá – automobil pro pečovatelskou službu“. V srpnu jsme z Ministerstva pro místní rozvoj obdrželi informaci, že i náš projekt může být realizován. Termín dokončení šibeniční – prosinec 2023 s nulovou možností dalšího prodloužení. Všichni víme, jaká je nyní situace v automobilovém průmyslu a v souvislosti s přípravou veřejné zakázky jsme věděli, že už v srpnu je pozdě na vypisování zakázky. První kolo skončilo nezdarem, nedostali jsme žádnou nabídku, druhé kolo skončilo úspěchem a obdrželi jsme nabídky dvě. Vítězným dodavatelem se po vyhodnocení stala společnost AUTO JUNEK ze Studence, která pro výkon terénní pečovatelské služby dodá automobil Mitsubishi Eclipse Cross PHEV, jedná se o hybridní automobil s pohonem 4 × 4. Pořizova-

cí cena vozidla je 813 223,10 Kč bez DPH, přičemž 90 % bude pokryto dotací. Milým bonusem je, že vítězný dodavatel má automobil na skladě a výrazně se tak zkrátí doba dodání, která se nyní pohybuje i 16 měsíců. Je tedy možné, že už v druhé půlce listopadu můžete po obci potkat novou červenou obecní limuzínu.

Rada obce schválila pana Jana Kubína jako zástupce zřizovatele do školské rady příspěvkové organizace Základní škola Poniklá. Druhý post bude zřizovatelem obsazen později.

Chystáme pro vás další ročník úspěšné akce „Obecní uši dokořán“. Jsme na začátku funkčního období, a tak je třeba dát občanům prostor nám říci, co je zapotřebí zlepšit, co v obci chybí apod.

Rada obce schválila změnu ve svazu nebezpečného odpadu z území obce. Jediným místem, kde bude možné v termínu odevzdat nebezpečný odpad, bude zadní dvůr. Dle zkušeností posledních let byla většina stanovišť prázdných, pokud někdo potřeboval odložit nebezpečný odpad, přivezl ho automobilem, je tedy logisticky jednodušší nechat svoz pouze na jednom místě.

Přeji vám příjemné prožití podzimních dnů a nadcházejícího adventu!

■ **Petra Novotná, místostarostka**

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

(září až říjen 2022)

JUBILEA

Jiří Višňák, 70 let
Naděžda Polejová, 75 let
Mária Bangová, 80 let
Jaroslav Kaván, 80 let
Naděžda Palasová, 80 let
Marie Borseková, 85 let

NAROZENÍ

Zuzana Matějková

ÚMRTÍ

Jiří Choc
Josef Zelinka

ZLATÁ SVATBA

Miluška a Ladislav Zuzánkovi
Zdeňka a Vladimír Bordeovi

KAMENNÁ SVATBA – 65 let

Jiřina a Jaroslav Lukešovi

Pokud by někomu nebylo milé, aby se jeho jméno vyskytovalo ve Společenské kronice, budeme jeho přání pochopitelně respektovat. Stačí nám o tom dát vědět prostřednictvím Obecního úřadu Poniklá.

Tel.: 481 585 981

Pokládání asfaltového koberce u jedné z nejskvostnějších ukázek roubeného stavitelství na Přívlače.

Obecní hlásný

Vrtání vody v Horních Dolích

V posledních zářijových dnech se poblíž vodojemu Horní Dola vrtaná souprava prokousala až do 80m hloubky, aby zde ověřila hydrogeologem předpokládanou existenci dostatečné zásoby podzemní vody. Hodilo by se nám ji tam nalézt a využít jako záložní zdroj pro zásobování pitnou vodou. Švédská mašinka se v detekci nezmýlila, zvodnělé vrstvy skutečně navrtány byly, dokonce se podle právě probíhajících čerpacích zkoušek zdá, že vydatnost by mohla odpovídat celé aktuální spotřebě objektů napojených na vodovod Horní Dola. Leč s jásotem počkejme ještě na podrobné chemické rozbory, Ponikelské podzemí je ve své minerální rozmanitosti poměrně zákeřné – a nelze ještě vyloučit, že vody bude dost, ale normám nevyhoví.

I pokud by se potvrdilo, že zbudování vrtu by bylo perspektivní, předpokládali bychom i nadále přednostní využívání stávajícího výtečného zdroje, přičemž kapacita hlubinného vrtu by byla zapojována jen při nedostatku vody v letních a jiných špičkách a jako záloha pro případnou ztrátu vydatnosti hlavního dosud užívaného pramene. V divočině klimatických změn je lépe mít zadní vrátka. O výsledcích této detektivky si povíme více v příštím zpravodaji.

Volby a nové zastupitelstvo

Ve dnech 23. a 24. září proběhly v téměř všech obcích komunální volby. Ve více než tisícovce obcí jen s jednou kandidátní listinou bez možnosti výběru, v některých (hlavně těch větších) s širokou záplavou kandidujících. U nás jsme se přidrželi střední cesty s výběrem ze tří plných kandidátních listin. Při republikově nadprůměrné (téměř šedesátiprocentní) účasti oprávněných voličů dopadly volby tak, jak je uvedeno v příložených tabulkách.

Vedle občanských voleb je pro chod obce neméně důležitý následný krok, totiž vybrat z 15 zvolených zastupitelů pětičlennou obecní radu. Letos to vyšlo tak, že bude zároveň v maximální možné míře zachována kontinuita s radou předchozí (4 z 5 členů, neb Jiří Paulů nekandidoval a bude nahrazen Tomášem Noskem) a zároveň se radními stalo pět zastupitelů s nejvyšším volebním ziskem.

Jménem všech zvolených zastupitelů bych si dovolil poděkovat všem 60 % zúčastnivších se voličů, že jim volby nebyly lhostejné a všem 45 kandidátům, že šli s kůží na trh. A kdo je třeba z výsledků zklamaný, ten necht' nezoufá, nejpozději za čtyři roky bude repete. A věřte, uteče to jako voda...

■ **Tomáš Hájek, starosta**

První prýstící voda z mělkých vrstev vrtu s velkým obsahem grafitu měla takovou barvu, že by nejdén šejk zajásal.

Kandidátní listina: SNK a TJ Sokol Poniklá

Platné hlasy celkem: 1 373

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 100,1

Kandidát		Počet hlasů		Pořadí zvolení náhradníka	Mandát
Poř. čís.	Příjmení, jméno, tituly	abs.	v %		
1	Gembická Miloslava	145	10,56	1	*
2	Paulů Radka	141	10,26	2	*
3	Krause Ondřej	87	6,33	3	-
4	Doležal Ondřej	63	4,58	4	-
5	Petrušková Veronika	97	7,06	5	-
6	Pírko Lukáš	69	5,02	6	-
7	Koucký Pavel	85	6,19	7	-
8	Hájek Kryštof	64	4,66	8	-
9	Zelinka Martin	66	4,80	9	-
10	Pírko Tomáš	64	4,66	10	-
11	Holubcová Martina	119	8,66	1	-
12	Scholzová Lenka	136	9,90	3	*
13	Hájková Lenka	69	5,02	11	-
14	Nováková Blanka	55	4,00	12	-
15	Šedá Alena	113	8,23	2	-

Kandidátní listina: Ponikelské obrození

Platné hlasy celkem: 3 974

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 290,4

Kandidát		Počet hlasů		Pořadí zvolení náhradníka	Mandát
Poř. čís.	Příjmení, jméno, tituly	abs.	v %		
1	Hájek Tomáš Ing.	411	10,34	1	*
2	Novotná Petra Ing.	354	8,90	2	*
3	Jirouš Jaromír Ing. arch.	310	7,80	4	*
4	Chlum Ladislav Ing.	298	7,49	5	*
5	Kubín Jan Ing.	293	7,37	6	*
6	Nosek Tomáš Ing.	325	8,17	3	*
7	Fišerová Soňa Anna-Marie Bc.	211	5,30	7	*
8	Kulhavý Marek	233	5,86	8	*
9	Dobiášová Kateřina Bc. DiS.	252	6,34	9	*
10	Šír Daniel	246	6,19	1	-
11	Hrbáčková Marta Mgr.	217	5,46	2	-
12	Řehořek David	222	5,58	3	-
13	Novák Václav	204	5,13	4	-
14	Ledvinová Alžběta	175	4,40	5	-
15	Hanuš Miroslav	223	5,61	6	-

Zprávy z obce

Kandidátní listina: SDH Poniklá

Platné hlasy celkem: 1 437

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 104,5

Kandidát		Počet hlasů		Pořadí zvolení náhradníka	Mandát
Poř. čís.	Příjmení, jméno, tituly	abs.	v %		
1	Klikorka Tomáš	221	15,37	1	*
2	Jirouš Jaromír Ing.	100	6,95	2	-
3	Hájek Petr Bc.	122	8,48	1	-
4	Schmidt Vítězslav Ing.	125	8,69	3	*
5	Kázmerová Jana Mgr.	85	5,91	3	-
6	Hrbáček Jaroslav Bc.	82	5,70	4	-
7	Jindřišek Jan	71	4,94	5	-
8	Plichta Petr Ing.	142	9,88	2	*
9	Pušová Renáta DiS.	75	5,21	6	-
10	Harcuba Jakub	86	5,98	7	-
11	Skalský Ondřej	96	6,68	8	-
12	Šperl Martin	38	2,64	9	-
13	Václavíková Markéta	50	3,47	10	-
14	Macháčková Vladimíra	92	6,40	11	-
15	Kraus Pavel	52	3,61	12	-

Zvolení členové zastupitelstva

Příjmení a jméno	Počet hlasů	Věk	Volební uskupení	Funkce
Hájek Tomáš Ing.	411	39	Ponikelské obrození	starosta
Novotná Petra Ing.	354	38	Ponikelské obrození	místostarostka
Jirouš Jaromír Ing. arch.	310	37	Ponikelské obrození	1. radní
Nosek Tomáš Ing.	325	34	Ponikelské obrození	2. radní
Chlum Ladislav Ing.	298	70	Ponikelské obrození	3. radní
Kubín Jan Ing.	293	39	Ponikelské obrození	
Dobiášová Kateřina Bc. DiS.	252	34	Ponikelské obrození	
Kulhavý Marek	233	44	Ponikelské obrození	
Klikorka Tomáš	221	47	SDH Poniklá	
Fišerová Soňa Anna-Marie Bc.	211	50	Ponikelské obrození	
Gembická Miloslava Ing.	145	50	SNK a TJ Sokol Poniklá	předsedkyně finančního výboru
Plichta Petr Ing.	142	57	SDH Poniklá	předseda kontrolního výboru
Paulů Radka Ing.	141	41	SNK a TJ Sokol Poniklá	
Scholzová Lenka	136	56	SNK a TJ Sokol Poniklá	
Schmidt Vítězslav Ing.	125	59	SDH Poniklá	

3. místo v republikovém kole Vesnice roku aneb Radujme se, sousedé!

Pakliže jsme v minulém čísle našeho zpravodaje velmi zevrubně psali o oslavách Vesnice roku Libereckého kraje, měli jsme za to, že se jedná pro Poniklu o konečnou metu. Čistě za nadstavbu a nadplán jsme pak brali celonárodní zápolení krajských vítězů. Ne snad že bychom se nesnažili zaujmout porotu soutěže, složenou ze 13 zástupců Hradu, ministerstev a státních organizací se vztahem k venkovu, ale brali jsme to skutečně jen jako „účast“. Věnovali jsme se jim během čtyřhodinové zvědavé návštěvy spolu s představiteli obecních spolků, snažili jsme se ukázat to lepší, ale zase nelakovat věci jen narůžovo. Zkrátka nedělat z té prezentace žádnou velkou „komedii“, ale spíše jen civilně poukázat, jak se nám tu na patě hor žije. I proto jsme na nadmíru velkolepé vyhlášení výsledků národního kola do jihomoravských lázeňských Luhačovic nepořádkovali hromadný výlet patriotů a naše delegace se tak ukázala jako ze všech nejméně početná. Stačila tak akorát na obsluhu propagačního stánku se sejkorami, Krakonošovou bylinnou kořalkou, dalšími pochutinami, propagačními materiály obce, poudačkovým automatem a ukázkovou montovnou vánočních ozdob. V konkurenci dalších 12 propagačních stánků jsme se jistě neztratili a dobré jméno domoviny jsme důstojně šířili. Lidstva přišlo nepočítaně, zejména zkušené lázeňské hosté totiž dopředu věděli, že hojnost zadarmo nabízených ochutnávek velí přerušit ozdravnou kúru a že Vincentka není v danou chvíli zdaleka ten nejzajímavější pramen. Zmizelo vše a všem, až jsme měli nejednou obavu, jakou

směs regionálních produktů si ve svých outorech lázeňští hosté odnesli.

Kvalita regionálního stánku ani předvedený kulturní program se do výsledků soutěže již nepočítaly, o nich rozhodla porota již v předvečer této lidové veselice. A pokud říkám veselice, byla to akce namnoze folklórní, jak už se tak na družný moravský venkov sluší – s tradiční hudbou i tanci.

Hudební harmonikářskou vložkou si přisadil i pan ministr pro místní rozvoj Ivan Bartoš, který byl nejvýše postave-

ným ústavním činitelem. Však to také od některých již notně rozjetých diváků za celou vládu schytl, takže společný oběd se zástupci samospráv, kteří vyjadřovali své poznámky k podobě dotačních programů, už byl úplná selanka. A trochu i nuda, řekl bych, kdyby ji u dezertu nezachránila trojice povedených historek z ministerstva...

Nu a pak už adrenalin začal stoupat, neboť většina kolegů starostů jela do Luhačovic s většími ambicemi než naše výprava. Slavnostní nástup s erbonoši (trénovali jsme ho už den předem!), milé charakteristiky jednotlivých obcí, hřejivá slova o skvostném venkovu, napětí, které se dalo krájet (hlavně pro ty, kteří si tam přivezli třeba i dva autobusy fanďů). Nu a, světe, div se, třetí místo pro Poniklou! A to bylo vážně čiré překvapení, takže během cesty na pódium jsem v hlavě rychle chystal projev, protože předtím jsem to bral za ztrátu času... Nakonec jsem tak více méně zrecykloval některé hlášky přednesené při krajském vyhlášení u nás. Dle pořízených fotografií jsem zpětně seznal, že po celou dobu přebírání ceny jsem se nezbavil notně zkrabatělého čela dokumentujícího můj bezmezný údiv!

Na druhém místě se umístila vesnička Třešnice (165 duší, okres Jihlava) a vítězem celostátního kola se po zásluze stala Kostelní Lhota (875 duší, okres Nymburk). Kostelní Lhotě je třeba vyseknout poklonu, o její skvělosti jsme se přesvědčili při dalším přebírání ocenění, které se tam v říjnu dalo. Ono toho lesku se soutěží spojeného je vůbec až až, ve finále jsme byli pozváni i na audienci do Poslanecké sněmovny a na Pražský hrad.

Vedle zajímavých zážitků pro obecní delegace, zajímavých inspirací a trochy té novinářské pozornosti s sebou nese naše nadmíru úspěšná mise také hmotný efekt. Položíme-li na jednu misku vah součet výher z krajského a celonárodního umístění a na druhou misku vah náklady na srpnovou trachtaci a další drobnosti, zbývá nám kladný výsledek zhruba dva miliony korun! No a to už za trochu té námahy a starostí najisto stálo.

Prevelice děkuji všem, kteří tak či onak naší milené Poniklé pomáhali, pomáhají a pomáhat budou. Málo platné, žít tady, to je přece čiré štěstí!

■ **Tomáš Hájek, starosta**

Shrnutí usnesení

z 1. zasedání Zastupitelstva obce Poniklá – 20. října 2022

ZO Poniklá volí pro volební období 2022–2026:

- ▶ starostou obce Tomáše Hájka
- ▶ místostarostkou obce Petru Novotnou
- ▶ prvním radním obce Jaromíra Jirouše
- ▶ druhým radním obce Tomáše Noska
- ▶ třetím radním obce Ladislava Chluma
- ▶ předsedou finančního výboru Miloslavou Gembickou
- ▶ předsedou kontrolního výboru Petra Plichtu

ZO Poniklá schvaluje:

- pro výkon funkce starosty bude člen zastupitelstva uvolněn.
- veřejný způsob volby starosty, místostarosty, radních a předsedů výborů.
- pro volební období 2022–2026 zřízení finančního a kontrolního výboru. Oba výbory budou tříčlenné.
- výši odměn zastupitelům podle přidělených funkcí:
 - ▶ starosta (uvolněný) – dle platného nařízení vlády
 - ▶ místostarostka (neuvolněná) – 75 % odměny dle platného nařízení vlády

- ▶ radní (neuvolnění) – 50 % odměny dle platného nařízení vlády
- ▶ předsedové výborů zastupitelstva (neuvolnění) – 50 % odměny dle platného nařízení vlády
- ▶ členové výboru zastupitelstva – odměna vyplácena nebude
- ▶ zastupitelé – odměna vyplácena nebude
- rozpočtovou změnu č. 4/2022:
 - navýšení výdajů o 3 760 058,85 Kč,
 - navýšení třídy 8 financování o 3 760 058,85 Kč.
- koupi pozemků ppč. 1033/1 a 1033/2 v kú Poniklá za cenu 50 Kč za m²
- smlouvu o bezúplatném převodu nemovitých věcí č. S 259/22/247, kterou se do majetku obce převádí ½ podíl pozemků ppč. 1646/2, ppč. 1669/3, ppč. 1669/4, ppč. 1669/5, ppč. 1670/2 a ppč. 1670/3 vše v kú Přívlaka od České republiky (právo hospodaření Lesy ČR, s. p.). ZO Poniklá pověřuje starostu obce podpisem této smlouvy.

ZO Poniklá pověřuje:

- Radu obce Poniklá sjednáváním smluv o zřizování služebností.
- Radu obce Poniklá schvalovat rozpočtová opatření v období mezi posledním zasedáním zastupitelstva obce v daném kalendářním roce a koncem kalendářního roku.

Ve škole máme rekordní počet dětí

Začátkem školního roku postupně narůstal počet žáků ve škole. 11 loňských deváťáků nahradilo 13 nových prvňáčků. Třídy 2. stupně obohatilo několik žáků z okolních škol. Naši rovnou stovku doplnilo ještě 12 dětí z Ukrajiny. Máme tedy 112 žáků, čímž jsme překonali další rekord.

V tomto školním roce se vyučuje spojeně jen 4. a 5. ročník, a to jen na některé předměty. Ostatní ročníky se učí samostatně. Ukrajínští žáci mají každý pátek speciální výuku českého jazyka. Škola nabízí pro děti velký výběr zájmových kroužků a pravidelné doučování v hlavních předmětech. Kdo by nechtěl učit a učit se ve vyhlášené Vesnici roku?

Senegal nás zaujal

V úterý 13. září vyrazil druhý stupeň na dokumentární film o Senegalu do jilemnického kina. Poutavé vyprávění a nevšední záběry ze života tamních lidí nás velice zaujaly. Další den si žáci ověřili své nově načerpané znalosti v krátkém testu. Již vědí, že se Senegal nachází v Africe, hlavní město Dakar je proslulé závody Rallye Paříž–Dakar a domluví se zde francouzsky. Nejlepší znalosti prokázali Eliška Kulhavá ze 6. třídy, Čeněk Štěp ze 7. třídy, Honzík Kubín z 8. třídy a z 9. třídy zabodoval Vít a Štěp. Těšíme se na další inspirující zeměpisný pořad.

Evropský den jazyků jsme oslavili zpěvem a tancem

I toto září jsme se aktivně zapojili do oslavy Evropského dne jazyků. Eurocentrum Liberec vyhlásilo výtvarnou soutěž, ve které měli žáci 2. stupně ztvárnit evropskou zemi a za pomoci překladáče napsat základní slovíčka a fráze v úředním jazyce dané země. Soutěže se zúčastnilo celkem

Škola a školka

271 studentů z 29 škol v Libereckém kraji. Z vybraných odeslaných obrázků našich žáků se porotě nejvíce líbila prázdninová Itálie od Hynka Hlaváče. Blahopřejeme! V hodinách angličtiny a němčiny jsme slavili zpěvem a tancem. Nechyběly oblíbené didaktické hry, a především konverzace pomocí jazykové laboratoře Robotel. Hlavním cílem tohoto projektu je motivace k učení cizích jazyků.

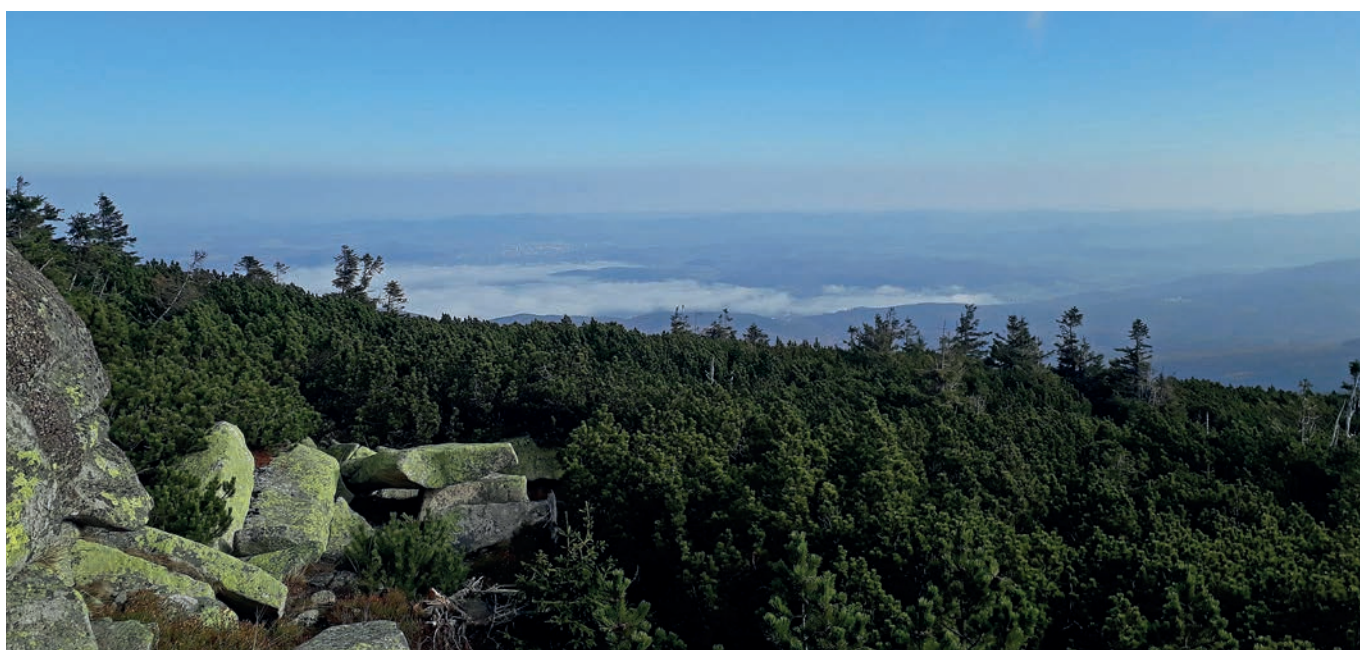
Přijela k nám armáda

Mít povědomí o obraně státu je v dnešní době velice důležité. Proto jsme do školy povolali zástupce armády, aby představili našim žákům na 2. stupni projekt POKOS – Příprava občanů k obraně státu. V kinosále probíhala zajímavá přednáška o armádě České republiky a jejím poslání, v učebně za odborné asistence vojenské zdravotnice děti poskytovaly první pomoc. Nejakčnější část programu se konala v tělocvičně. Žáci si vyzkoušeli nasadit plynovou masku, oblékli si protichemický oblek a naučili se, jak správně nakládat zraněného na nosítka. Nejvíce je zaujalo střelení laserovou zbraní. Děti si projektový den užily s nadšením jím vlastním.

■ Alena Stránská

Děti 1. stupně se vydaly na poznávání přírodních krás do Rokytnice nad Jizerou.

Poznáváme Krkonoše

V říjnu jsme se vydali na podzimní výlet do hor. Autobusem jsme se nechali vyvézt na Špindlerovu boudu, poté už jsme pokračovali po svých, cesta to nebyla nijak náročná. Výletu se zúčastnili žáci 4.–9. tříd. Ze Špindlerovy boudy jsme se vydali po Cestě česko-polského přátelství na Petrovu boudu, kde děti nejvíce nadchla útulna, kde si turisté mohou odpočinout, uvařit čaj nebo kávu. Dále jsme pokračovali na Dívčí a Mužské kameny. Pak už jsme šli jenom z kopce, další zastávka byla Martinova bouda a Brádlery boudy. Tato dvě místa byla žákům povědomá, připomněli jsme si, že jsme je viděli ve filmu Poslední závod, na kterém jsme byli na jaře. Hned si vybavili

Škola a školka

scény, které se na těchto místech odehrávaly. U Brádlarových bud se všichni vyřádili na trampolíně a malém lanovém centru, potom už naše kroky vedly do Špindlerova Mlýna. Cestou jsme se kochali barevným listím, peřejkami Labe, velkým množstvím hub a posledními kvetoucími hořci.

■ Veronika Špidlenová

Vyprávění starého dubu

Září je přelomové období, kdy jsme si užívali ubývající sílu slunce, vychutnali jsme si plnými doušky babí léto, ale rána už začala být chladnější a vlhká. Sklidili jsme, co jsme zaseli, byli jsme obdarováni mnoha dary, které přinesla příroda i život.

„Divoké husy na odletu, konec i babímu létu“

Začala škola i školka a s nimi spousta povinností, ale i pravidelnější rytmus a řád. Začátek chození do školky či školy je vždy pro malého človíčka velká událost. Jeho svět se rozšiřuje, on sám ale neví, co ho přesně čeká. Ve čtvrtek 1. září jsme se sešli ve školce, starší děti se těšily na kamarády, ty, které přišly poprvé, se nesměle rozkukávaly, občas se objevila i nějaká slzička. Během pár dnů děti poznaly, že školka je plná nových hraček, každý den přináší nové hry, zážitky a radost ze setkávání. Školka se naplnila 47 dětmi, mladších Kulíšků je v I. třídě 22 a provází je učitelky Alice Bekrová, Renáta Pušová DiS. a chůva Marcela Tuláčková, starších Zvídálků do II. třídy chodí 25 a jejich učitelkami

jsou Lidmila Boháčová a Lenka Scholcová. „Vyprávění starého dubu“ je název vzdělávacího programu pro školní rok 2022/2023. Starý dub je moudrý strom, který nás během roku seznámí se světem lidí, zavede nás do přírody, budeme s ním slavit, ale i poznávat tradice a zvyky.

„Učíme se zejména od toho, koho milujeme“

Zvídálci si povídali o naší obci, ve které společně žijeme, vydali se za tím nejpovolanějším, panem starostou Ing. Tomášem Hájkem. Ten je seznámil s účelem obecního úřadu a s náplní své práce. Připravil dětem fotografické hádanky a děti poznávaly známá místa v obci. Potom se ptal dětí, co by rády měly v Poniklé a prozradil jim, že se v brzké době začne budovat dolní hřiště u Jizery. Děti si u pana starosty prohlédly ocenění a stuhy, které naše vesnice dostala v soutěži Vesnice roku 2022. Nejvíce je zajímalo hlášení do místního rozhlasu. Kromě nových poznatků si odnesly domů magnet se znakem obce a něco dobrého na zub. Děkuje.

„Prší-li hodně v září, vesele se sedlák tváří“

Deštivé zářijové počasí nás zahna-
lo do školky, ale čas nám zpříjemnilo Divadlo Na cestě Liberec s loutkovou pohádkou „Jak šel Honza do světa“, kterou nám velmi poutavě a vtipně zahrál pan Miroslav Los. Honza se vydal do světa, přemohl svoji lenost i strach, zažil spoustu dobrodružství, dodržel slovo a nakonec byl odměněn.

Podzimní rovnodennost jsme oslavili s panem Ing. Tomášem Noskem, který za námi přijel ze záchrané stanice při KRNP ve Vrchlabí. V autě měl pro nás v přikryté kleci překvapení. Ve stanici odchovaná dvě mláďata poštolek, které jsme si zblízka prohlédli a něco zajímavého jsme se o nich dozvěděli. Samičku děti pojmenovaly Adélka a sameček dostal jméno Matyáš, společně jsme je vypustili do volné přírody, aby si poštolky do zimy našly vhodné místo na hnízdění. Šťastný let a dlouhý život. Někdy na viděnou na obloze.

V programu „Číchám, číchám přírodu“ nás pan Luboš Jiříštný seznámil

Škola a školka

se životem sov. Bohužel počasí nám nepřálo a museli jsme akci realizovat ve školce, ale i tak jsme si to užili. Děti se pozdravily a společně si házely v kruhu s míčem. Hádaly podle zvuku, kdo byl schovaný pod šátkem, pak se proletěly velmi tiše s křídly ze šátků jako sovy po třídě a herně. Společně si pojmenovaly různé druhy soviček, dozvěděly se, jaká je jejich potrava a jak vypadají jejich vajíčka. Pak si vajíčka děti třídily podle velikostí do hnízd a vybarvily si omalovánku sov. Program si zpestřily bubnováním a tleskáním do rytmu. Děti se zamýšlely nad tím, odkud vycházejí ze sovy vývržky se zbytky drápků, chloupků a kostiček. Prohlédly si je lupou a dozvěděly se zajímavost, že sovy mají dva žaludky. To bylo radosti z naplněného programu, z nových poznatků a zážitků.

„Svatý Václav sklízí hady“

Máme rádi stromy a přírodu, proto jsme se již tradičně zapojili do projektu „Čistá řeka Jizera“, který organizuje nezisková organizace v Jilemnici MAS „Přid'te pobejt!“ o. s. Po svačině jsme se vydali vyzbrojeni pracovními rukavicemi a pytlíkem na odpadky na dolní hřiště u Jizery, kde jsme vysbírali vše, co do přírody nepatří. Toho si všiml sám Krakonoš, pán našich hor a zjevil se dětem. Pověděl nám, že o levý břeh řeky Jizery se stará právě on. Pravý břeh ochraňuje vládce Jizerských hor Muhu a samotný pramen Jizery chrání víla Jizerýna. Krakonoš děti pochválil a předal jim náramky s logem akce, podaroval je fotografií s podpisem a perličkami. Děti se nemohly přítomnosti vládce našich hor nabažit a rozloučit se s ním. Zasypaly ho spoustou otázek a povídání. Za pomoci s úklidem přírody jsme od organizátorů akce dostali do školky dort, sladká odměna. Příroda je krásná, rozmanitá a vyvážená. Každý tvor, každá rostlinka je pro přírodu důležitá a má v ní své místo a podle toho bychom se k nim měli chovat.

„Po svatém Václavu, beranici na hlavu“

Počasí bylo střídavé, občas teplo, občas zima a déšť. Skoro jako apríl

v dubnu a tak jsme se mohli těšit na odpolední cvičení „Hravé jógy“ pod vedením Alice Bekrové nebo na kroužek folklórních tanečků s paní ředitelkou Lenkou Scholzovou a na polytechnický kroužek „Šikovné ručičky“ s paní Irenou Nesvadbovou.

Každý slunečný den je potřeba náležitě využít, proto jsme na zahrádce otrhali jablíčka. Moc se jich letos na našich jabloních neurodilo a část zkonzumovaly vosy dřív než my. I přes to jsme si pochutnali na báječné přesnídávce a jablečném závinu, které nám připravila z úrody paní kuchařka.

„Svatý František zahání lidi do chýšek“

Vzdělávací agentura POCHOP (POznej, CHápej, OPatruj) k nám přijela do školky již po několikáté. Tentokrát s výukovým programem „Dravci a sovy“, sešli jsme na zahradě s chovatelem a sokolníkem Michalem Procházkou. Kdo ovládá přírodu v noci? Je pravda, že sovy ve dne spí? Je opravdu možné slyšet v lese houkat sýčka? Děti měly nevšední zážitek, mohly si zblízka prohlédnout a pohladit sovy. Od největšího Výra velkého jménem Anežka až po nejmenší druh sovy Kulíška nejmenšího, který se jmenoval Pišta. Pozorovali jsme dravce při letu i výcviku lovení kořisti. Orla kamčatského (jehož hmotnost je 5 kg) si pan myslivec nechal přilétnout na ruku a vyzkoušely si to i paní učitelky. Dostali jsme odpovědi na všetečné otázky. Svět zvířat je opravdu úžasný a dokonalý a je potřeba jej chránit.

Pomalu se začaly zkracovat dny, víc času už trávíme doma, což je příhodné pro zapálení svíčky, uvaření oblíbeného čaje pro zahrátí a tvoření z krásných podzimních přírodnin a jistě i svítících dýní. Zpříjemnit volné odpoledne nám může i četba milé knihy.

„Pojď, budu ti číst“

Do konce kalendářního roku ještě zbývají dva měsíce, které se ponесou ve znamení příprav na nejkrásnější svátky v roce a to i u nás ve školce. Ať jsou klidné a ve zdraví.

■ Alice Bekrová, MŠ Poniklá

Hledáme historické školní fotky!

Máte doma v šuplíku staré fotky ze školy? Fotky s celou třídou z konce školního roku, fotky z výletů nebo třeba školních sportovních akcí? Pošlete je do našeho nově vznikajícího archivu – čím starší, tím zajímavější!

Na webu školy už teď můžete najít digitalizované fotky, které se našly v krabicích na půdě – koukněte, jestli na nich nejste třeba zrovna vy!

Starou fotku můžete naskenovat nebo jednoduše vyfotit mobilem a poslat na e-mail zs@ponikla.cz. Když budete vědět, napište k tomu i podrobnosti – třeba z jakého roku fotka je nebo kde byla vyfocena. Fotky budou dále zpracovány v rámci výuky informatiky a umístěny do webového archivu.

Děkujeme!
ZŠ Poniklá

Zprávy ze školské rady

Ve čtvrtek 20. 10. 2022 se sešla školská rada v novém složení a zahájila tak nové tříleté funkční období. Rodiče zvolili jako své zástupce Barboru Kulhavou a Lucii Zelinkovou. Pedagogy zastupují Lenka Holubcová a Marcel Martin. Zřizovatel určil svým zástupcem Jana Kubína, druhý zástupce bude jmenován v nejbližší době. Předsedkyní školské rady se stala Barbora Kulhavá.

Během svého prvního jednání ŠR schválila výroční zprávu školy za školní rok 2021/2022. Dále pokračovala v řešení témat, nastolených v minulém funkčním období.

Stavby a rekonstrukce

Starosta obce informoval členy ŠR o vývoji v otázce možné rekonstrukce půdních prostor a vzniku venkovní učebny. U půdy již existuje základní

idea, u venkovní učebny je stále v plánu uspořádat architektonickou soutěž a získat nové nápady a pohledy. Ředitel školy informoval o rekonstrukci prostor před dílnami, která proběhla o prázdninách.

Školní rok 2022/2023

ŠR se informovala o organizaci školního roku – do 1. třídy nastoupilo 13 dětí, družina funguje v podobném

režimu jako minulý rok. Přibyly placené kroužky, které mohou děti mimo družinu navštěvovat (letos byl otevřen kroužek vaření, bojových sportů a sebeobrany, vědecký kroužek a práce se dřevem). Školu navštěvuje 12 žáků z Ukrajiny, kteří se zapojují do výuky. Škola pro ně otevřela kurz češtiny, z nadace PPF získala zdarma učebnice češtiny pro cizince, které jsou hodně využívány. Na webu školy byl se začátkem školního roku zveřejněn seznam kroužků s kontakty na jejich vedoucí, na webu se nachází i seznam pedagogů školy a jejich předmětů, včetně jejich e-mailových adres. Ředitel školy aktualizuje plán vzdělávání pedagogů, v roce 2023 bude aktualizován školní vzdělávací plán. V prosinci 2022 bude připraven návrh rozpočtu školy, zohledněny budou muset být rostoucí náklady na energie.

Akce školy

Den otevřených dveří proběhne formou návštěv tříd z partnerských škol. Pro děti bude připraven zajímavý program se soutěžími. Probíhá projekt digitalizace historických fotek, snaha o získání dalších fotografií ze školních akcí od bývalých žáků nebo zaměstnanců školy. Během září proběhly první výlety a kulturní akce.

Ostatní

ŠR se zabývala podněty rodičů (zlepšení komunikace mezi školou a rodiči, nedostatky aplikace Škola On-Line). Učitelé informovali o tom, že se mezi dětmi rozšířila zpráva o pohybu podezřelé osoby v okolí školy – nepotvrdilo se. Děti byly poučeny, jak se v takových případech chovat.

Kompletní zápis z jednání je k dispozici na webových stránkách školy – www.zsponikla.cz. Tamtéž najdete i kontakty na členy školské rady, na něž se můžete obracet se svými podněty.

■ **Barbora Kulhavá, předsedkyně školské rady**

www.zsponikla.cz
bara@rautis.cz

Václav Havel

ZTÍŽENÁ MOŽNOST SOUSTŘEDĚNÍ

Divadlo v Roztocké – Jilemnice

Středa 16. 11. 2022 od 19.00 hod., vstupné 100/80 Kč
Kantýna Poniklá

ROZSVĚCENÍ VÁNOČNÍHO STROMU

3. prosince 2022 od 15.00

V různých prostorách Základní školy a na Tuláčkově návsi.

Čeká Vás školní besídka, řemeslný vánoční jarmark, rozsvícení vánočního stroměčku a další kulturní program.

Občerstvení zajištěno!

Pořádá Základní škola a Kabinet kerkonošské slovesnosti.

Výročí 50 let Šestidenní

Poniklá dne 1. 10. 2022 oživila vzpomínky na zavátou motocyklovou slávu.

Letos uplynulo kulatých 50 let od pořádání, pro české barvy velmi úspěšné, mezinárodní šestidenní motocyklové soutěže FIM, která měla centrum ve Špindlerově mlýně a jejíž tratě vedly náročnou krkonošskou krajinou. A právě toto jubileum připomněli nadšenci z malé krkonošské vesničky Křížlice, pod vedením manželů Holcových, uspořádáním setkání přímých pamětníků a desítek dalších motocyklových fanoušků, uprostřed malebného centra horské obce Poniklá.

Velmi milé slavnosti, pod názvem „Setkání v proudu času“ čtvrtého ročníku, se dokonce účastnila polovina tehdejšího československého vítězného Trophy teamu – jeho kapitán Josef Fojtík a tehdejší mladíci, dnes sedmdesátníci Petr Čemus a Josef Císař. Druhá polovina šestičlenného týmu – František Mrázek, Zdeněk Češpiva a Jaroslav Bříza bohužel přijet nemohla, protože už nejsou mezi námi. Z tehdejší absolutní špičky chyběl jen historicky nejúspěšnější motocyklový soutěžník, Květoslav Mašita, mnohonásobný mi-

str světa a vítěz šestidenní, který byl v roce 1972 shodou okolností zrovna zraněný a letos mu zabránily v příjezdu zdravotní důvody.

Mezi hosty v Poniklé byli také další významní motocykloví reprezentanti, především více než devadesátiletý čipera Miloslav Souček, který na šestidenní startoval už v roce 1955 v Československém Gottvaldově – tehdy přejmenovaném Zlíně, a to se startovním číslem jezdce 72, na stroji ČZ stříbrné váze. Miloslav souček byl zaměřen na motokros, ale zároveň patřil stejně jako Zdeněk Polanka k jezdci, co umějí jak motokros tak terénní soutěže a tak ani předpověď deště na 1. 10. 2022 obci Poniklá a k tomu cesta ze Stříbra neodradila toliko ostříleného nejstaršího mistra sportu a do Poniklé dorazil po druhé s úsměvem i respektem k těm horám, inu i tehdy pršelo, a tak zavzpomínal svůj úvodní rozhovor v rozpravě pro veřejnost, hosty, kamarády. Pršelo podobně jako nyní a tak i trať byla ještě o to těžší, na mnoha místech se přejížděly zpevněné z klád stromů a ta byla velmi kluzká, a tak také dost jezdců na to i doplatilo a následně havarovalo, či soutěž nedokončilo v dešti, po oba

dny to nebyla sranda a tak s úsměvem dokončí svůj ucelený vzpomínkový proslov, s Josefem Rabasem si předá jí mikrofon a ten doplní i jeho pohled na trať jezdce, ale to jsme ve vzpomínkách již na rok 1972, kde naši Čechoslováci berou jak stříbrnou vázu tak trofej světovou do vlastních rukou a slaví celý národ po třetí v řadě za sebou a proto i v Poniklé oslavné setkání po půl století na společensko-kulturně motoristickém setkání v proudu času.

Následně: ohlédnutí v jedné stopě s Miloslavem Součkem a jeho 90 let plus Německém Garmisch-Partenkirchen vítězně světové trofeji, aby pak byl opět povolán z řad motokrosu pro účast na první Krkonošské šestidenní ve Špindlerově Mlýně roku 1957, nominován jet o stříbrnou vázu. Dnes se téměř zapomnělo, co předcházelo první Špindlerovské six dayl. Právě Liberecká mezi národní motocyklová soutěž pořádaná 6. až 7. června, start z Lidových sadů Liberce. Trať prvně dovedla mezinárodní jezdce mimo jiné také do Poniklé a Jestrabím do druhé časové kontroly ve Vítkovicích v Krkonoších, Benecko, Vrchlabí, Strážné, Volský Důl, Špindlerova Mlýna časové kontroly a tak dále, kdo jel, ten zná, kdo čte, ten se doví, inu tak či tak to vše se zapsalo jednou mimo jiné přímo do historie, a tak 50. výročí je plejádou excelentních jmen mistrů sportu napříč celou Československou zlatou érou Mezinárodních motocyklových soutěží, z přítomných jmen Stanislav Zloch, Emil Čunderlík, Josef Rabas nebo Jiří Císař, stejně jako několik dalších jezdců a pamětníků tehdejší slavné soutěžácké éry. Součástí velmi milého setkání byla i výstavka tehdejších soutěžních motocyklů, několika nádherných veteránů, kdy nepřehlédnutelný kousek (jak rámem motocyklu tak celkové provedení) z dob oné Krkonošské zlaté éry je přítomna JAWA BANÁN 400 či pozdější jawa trubka 350, oba motocykly se závěrem Setkání v Proudu Času ukázaly při večerním startu a do oné atmosféry nasedl i pan Antonín Pavelka v 80 letech na svůj Monocykl, nastala nostalgická ale zato živá show dnes již vzácných exponátů a technických kuriozit, za které děkujeme Pavlu Barnasíkovi (PARNÍ MOTOCYKL) a již uvedenému panu Pavelkovi (MONOCYKL a kočár DORA) či další parní motocykl předělán na st-

Život v obci

lačený vzduch pro svůj zdroj pohybu – chod řady dobových pamětihodností, navíc beseda s pamětníky a další pestrý kulturní program.

Za připomenutí jistě stojí, že Československo zvítězilo v hlavní soutěži této prestižní světové akce, považované ve své době za motocyklovou olympiádu, celkem patnáctkrát, poprvé v roce 1947 ve Zlíně a naposledy v roce 1982, kdy bylo středisko šestidenní soutěže v Považské Bystrici. V letech 1970 až 1974 zvítězilo Československo ve Světové trofeji dokonce pětkrát po sobě. Druhou nejceněnější trofej, Stříbrnou vázu získalo 17krát. Dnes už neexistujícím požadavkem tehdejší doby byla nutnost, aby jezdci soutěžící o Mezinárodní a následně Světovou trofej startovali na strojích vyrobených v jejich mateřské zemi. To už dnes neplatí.

Čas bohužel neskutečně utíká a mnohé historické milníky motocyklové historie se už skoro zapomnělo, stejně jako upadl zájem o některé motoristické disciplíny. Třeba motocyklové soutěže byly před takovými 75 až 40 lety nesmírně populární a na jména Mašita, Mrázek, Čěspiva, Bříza a Fojtík, stejně jako na jezdce předcházejících generací už zbyly jen nostalgické vzpomínky nadšenců. Proto díky pořadatelům setkání za krásné připomenutí slavné minulosti.

■ **Karel Beránek a manželé Holcovi**

XI. Tuláčkovy slavnosti k poctě Jaroslava Skrbka

V Pantheon ponikelských velikánů byl v sobotu 24. září uveden další z místních rodáků, malíř a grafik Jaroslav Skrbek. Pod taktovkou Kabinetu kerkonošské slovesnosti ožila Tuláčková náves ke Skrbkově poctě pestrou paletou výtvarných činností a aktivit.

Tuláčkovy slavnosti byly zahájeny vernisáží výtvarných děl, které jejich autoři přihlásili do výtvarné soutěže na téma „Ponikelské motivy“ nebo „Portrét“. Celkem se sešlo 25 obrazů či obrázků autorů různých věkových kategorií (21× na téma ponikelské a 4 portréty). Obrazy byly očíslovány a veřejnost mohla hlasovat o ten nejlepší. Hlasující neměli rozhodování jednoduché, protože díla nebyla rozdělena ani dle věkových kategorií, ani dle technik. Při hlasování bylo nutno tedy brát do úvahy mnoho různorodých hledisek, přesto byl vítěz jednoznačný a další pořadí vyrovnané. Nejvíce hlasů (30 z celkových 71) získal obraz Lenky Holubcové, znázorňující průjezd místní lokálky u mostu nad Jizerou. Dva z obrazů získaly své nové majitele v dražbě, která proběhla hned po vyhlášení výsledků soutěže.

Další program probíhal souběžně na mnoha místech návsi – děti si mohly nechat namalovat roztomilé i roztočivé obrázky na obličej, odvážlivci se mohli nechat zpodobnit profesionálním rychlokarikaturistou Břetislavem Kovaříkem. Byla na něj fronta!

Celou dobu bylo možné se zapojit do výtvarného projektu Poniklá 2222, aneb namalujeme si, jak bychom chtěli, aby to u nás vypadalo za 200 let, na plátně o formátu 1,5 × 4 metry. Nejmenší výtvarníci mohli bez omezení malovat křídami po celém prostoru návsi. Hrál to tady všemi barvami! Inspirací mohly být Skrbkovy malby a grafiky, jejichž reprodukce (více než stovka!) byly rozmístěny všude kolem.

Pro nejmenší děti zahrálo loutkové divadlo Čmukaři pohádku „Kašpárek to zařídí“ o tom, že bez Kašpárka není možné dát v království ani ránu, natož uchránit princeznu a ptáka, který snáší zlatá vejce.

Zejména dospělému publiku byla určena přednáška Světlem a stínem,

kteřá se konala ve školním sále. Hosty byli Jan Luštinec a Jan Fousek, role poučeného moderátora se ujal Tomáš Hájek. V kostce bylo představeno dílo a život Jaroslava Skrbka – od jeho narození v Poniklé v roce 1888, přes studia v Jičíně a Praze až po období jeho vrcholné slávy. Životopisnou přednášku Jana Luštince doplnil Jan Fousek jedinečnými osobními a rodinnými vzpomínkami.

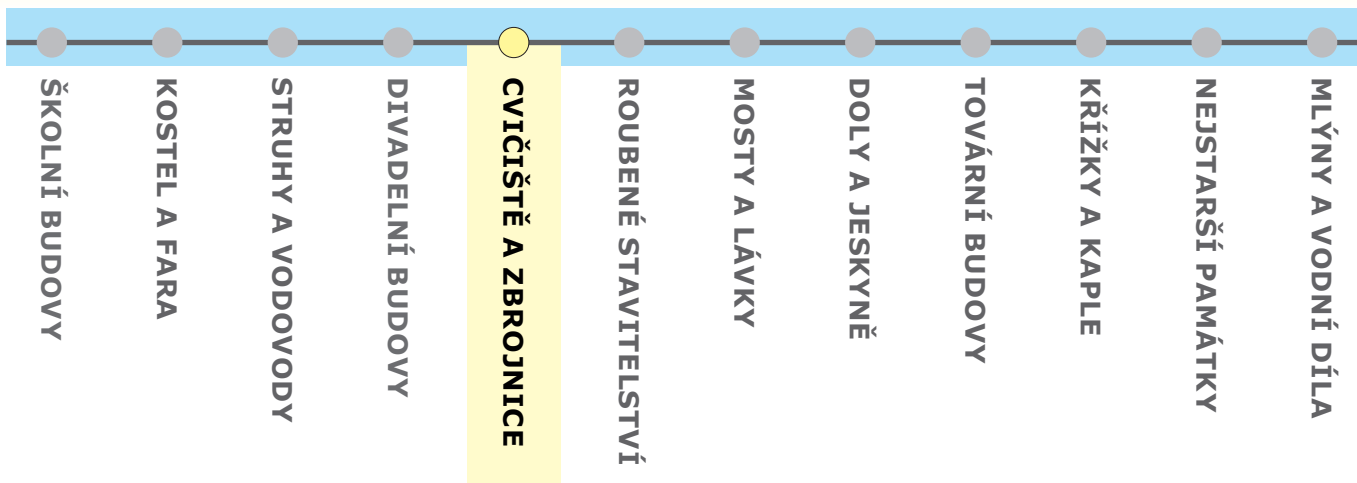
Kulturní nálož završil koncert kapely Ornament, která nadchla skvělou hudbou a mládím všech muzikantů.

Během celé akce se návštěvníci mohli dosyta občerstvit u stánků s jídlem a pitím, které obsluhovali členové Kabinetu kerkonošské slovesnosti, pod jejichž taktovkou se celá akce konala. Za Kabinet děkujeme také Libereckému kraji, který naše sobotní celodenní setkání s osobností Jaroslava Skrbka finančně podpořil.

■ **Barbora Kulhavá**

Vítězný obraz Lenky Holubcové.

Ponikelská cvičiště

Při minulých potulkách po zásadních stavbách naší vísky jsme zejména posedávali v divadelních sálech, dnes se však rádně protáhneme. Čeká nás totiž návštěva míst, která byla budována k tužení těla. Zaměříme se na v Poniklé i na Přívlace zrcadlené spolky sokolské. A ačkoliv to vezmeme, jak se k tématu sluší, pěkně poklusem, všimneme si, jak podobné některé problémy i radosti na obou březích Jizery nalezneme.

Ponikelští Sokolové – Sen o Sokolovně

Jak už víme, ve škádlení divadelních múz vyhráli o dvě generace přívlačtí nad ponikelskými, inspirování ruchem v nedalekém Vysokém nad Jizerou. Zato však tělocvičné sdružování naopak o dvě generace dříve propuklo v Poniklé, poté, co koncem roku 1892 tuto myšlenku z Prahy přinesl Jaroslav Nosek. Ten našel největší oporu v Emilu Burghartovi a dalších nadšencích, kteří ve společném cvičení spatřovali mimo jiné (jak poněkud pateticky uvádí sokolská kronika) „hráz proti Němectvu po Jizeře hloub a hlouběji vnikajícího do naší vlasti“.

První cvičení se odbyvala v přírodě, nejčastěji na prostranství před školou, za farou a u ponikelského mlýna u Jizery „Na Hluku“. Velmi oblíbené však byly vycházky spojené s veřejným cvičením. Atmosféru vlasteneckého souznění podtrhovaly nejen postupně opatřované vycházkové stejnokroje, ale ideálně také vhodné zvolená přednáška, která na konci cvičení zahrála na nacionální strunu, nebo vyzdvihla význam tělesných cvičení. A že těch cvičení, jakož i parádních veřejných, bylo! Vždyť jen první rok se takto Sokolové vypravili do Jablonce nad Jizerou (15 členů v krojích a osmičlenné družstvo), na Jilem (15 členů), do Ruprechtic (dnes Roprahtic, 14 členů), k mlýnu Na Hluku,

Vzácná fotografie snad z 80. let 19. století a na ní ponikelský mlýn „Na Hluku“ a vlevo od něj také „ostrov“, coby jedno z prvních cvičišť.

do Křížlic (11 členů), do Mříčné (12 členů) a na Jestřábí. A vše pochopitelně pěšky, vždyť ani ta železnice si ještě cestu Jizerským údolím neprorazila. V létě se cvičit venku dá, ale v zimě? Logicky se nabízejí velké hospodské sály, v Poniklé především moderní sál U Holubců z roku 1888. A tu je docela úsměvné pozorovat, jak to bylo složité! Celé desítky let spatřujeme scházení i rozcházení se s majitelem sálu (třeníce o výši nájmu, provozní a snad i osobní spory). A celou dobu také sledujeme touhu zařídit se „ve svém“. Ostatně již 26. srpna 1894 na veřejném cvičení u Jizery „Na Hluku“ byl položen základ takzvaného stavebního fondu. První příspěvek daroval

přítomný župní náčelník br. Jan Janďourek z Lomnice n. P. vkladem 1 zlatý. Podotkneme, že to byl vklad spíše symbolický, neboť pro srovnání roční členský příspěvek činil 1 zlatý a 20 krejcarů a roční nájem sálu U Holubců pro akce celkem 10 zlatých (od akce 6 krejcarů za hodinu, nebo 10 krejcarů za hodinu se světlem). Odtud také odhadujeme spolkovou aktivitu na 100 hodin ročně se světlem, nebo ještě o něco více bez něho. Jednalo se nejen o cvičení v zimě, ale i společenské akce, které byly zdrojem příjmů jednoty a sloužily k nákupu cvičebního nářadí a plnění stavebního fondu. Brzy si tak Sokolové opatřují svoji první žíněnku, první činky a prvního „koně“.

Ponikelští Sokolové se účastnili v roce 1912 sletu v Praze, zvětšili se u Holubcova hostince.

Po deseti letech činnosti, v roce 1902, zakupují Sokolové 1/2 podíl na domku čp. 101 (dnes čp. 119 – Pavel Kraus) s přilehlou loukou – tedy s částí dnešního areálu na Vršku za cenu 2350 K (tedy 1175 zlatých). Reálnější obrysy pro budoucí stavebníště Sokolovny se pak rýsují roku 1906, kdy se daří prodat poloviční podíl na stavení čp. 101 a pozemek pro právě stavěnou silnici a naopak scelit a další koupí rozšířit potřebné pozemky v areálu Na Vršku. A pak už se začalo pilně budovat a snít. Budovat sokolský park a snít o vlastní tělocvičně – Sokolovně. Park velkou námahou vznikl od roku 1909 vylámaním „lavič“ ve svahu, úpravou cestiček, výsadbou keřů a stromů. Kronikář pan Liška s uspokojením a básnickým vzplanutím zaznamenává v roce 1910: „Říkáme našemu pozemku „park“, poněvadž

letošní dubnové práce jej v opravdový park proměnily. Je to pro dorost! Ať si jej váží a bedlivě ošetřuje. Vyrostl z lasky a pevné vůle několika čilých bratrů. A snad i trochu hněvu a nedorozumění – jak to již bývá, lpí v té stráni. Čas hojí však všechny rány a hustá zeleň křovin a stromů skryje všechno zlo a z ševelu korun a ze zpěvu ptactva šuměti budou krásné akordy písňe lásky.“

Pozemek pak byl ale dále zvelebován, zejména v prvních dvou letech po první světové válce doplněn v duchu čerstvého republikánství památnými lipami Svobody, T. G. Masaryka, Padlých bratrů, Legionářů, Wilsona a Štefánika. Parku „Na Vršku“ se běžně říkalo „Sokolovna“, sloužil jako místo pro romantické korzo i jako prostor pro cvičení splňující již i okrskové nároky.

Jenže hlavní cíl tužeb, vlastní cvičební sál, zde nikdy postaven nebyl,

ač pro to bylo vynaloženo mnoho úsilí. Spořilo se, nejprve však úspory znehodnotila první a posléze i druhá válka. Své síly pro stavbu společné budovy pro sportovní i kulturní vyžití spojil Sokol i s divadelní jednotou J. J. Kolár a také s pěveckou jednotou Dalibor. V roce 1919 se vážně uvažovalo o zakoupení levného dřevěného vojenského baráku z Liberce a jeho adaptaci na tělocvičnu. Téhož roku pak byla neúspěšně podána žádost na ministerstvo zdravotnictví o přiděl lesa z vyvlastněných pozemků občana (sic!) O. Harracha ve snaze získat levné dřevo na stavbu Sokolovny. A tak se Sokolové museli dále potýkat s rušenými a opět uzavíranými nájmy sálu U Holubců. Někdy vyhrála nutná potřeba sušit na sále obilí, nebo něco jiného, občas našli Sokolové asyl v jiné hospodské místnosti, ale povětšinou byl přece jenom sál u Holubců využíván. Ostatně když roku 1952 tak nešťastně shořel, bylo právě veškeré sportovní náčiní (vyjma žebřin) tím jediným, co se z plamenů podařilo zachránit.

Prvního opravdového čistě tělocvičného sálu se tak ponikelští sportovci dočkali až v 21. století. A příznačně hlavně zásluhou Sokolů, byť v režii obce Poniklá. Velká dotace získaná Květou Kavánovou umožnila převážně sokolskému vedení obce v čele s Mílou Kavánovou (Gembickou) přistavět k základní škole první ponikelskou tělocvičnu se vším všudy.

Park „Na Vršku“ za sto let od svého dokončení trochu zpustnul, ale bude líp – právě probíhající rekonstrukce mu vrátí důstojnost i lesk. A kdo ví, třeba tu někdo zaslechne i ony před sto lety hojně sněné „akordy písňe lásky“.

Přivlační Sokolové – z Benátek až na Koziny

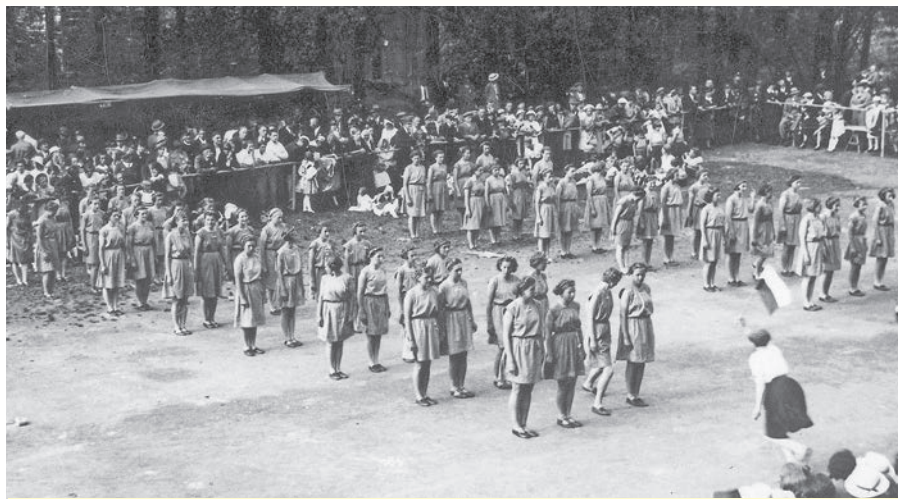
A jak to bylo za vodou? Inu, místo Holubců si dosadíme Zemánky, místo „Vršku“ budeme budovat „Benátka“ a místo sušeného obilí nám bude na sále překážet zeli...

Na Přívlači se Sokol poprvé oficiálně sešel v neděli 9. 1. 1921 ve škole, za přítomnosti 12 mužů. Za první činovníky jednoty byli zvoleni: starostou Jáchym Zemánek, náčelníkem Bohuslav Zemánek a jednatelem Miroslav Zemánek. Jak typické!

Za cvičební místnost sloužil od počátku starý dřevěný sál, kde se říkalo

Stromková slavnost a výsadba pamětních lip v sokolském parku „Na Vršku“ v roce 1919.

Nedatovaný snímek ze cvičení u Jizery.

„na hnojišti“. Jak už naši čtenáři vědí, byl tento sál vystavěn na pilířích, pod nimiž se nalézalo hnojiště pro přilehlé hospodářství. A také to nebylo jen tak, citujme z kroniky: „Jednota si sál pronajala, ale nebyla to nějaká smlouva „na beton“. Stalo se jednou na podzim, že do sálu složili sklizené zelí a my měli po tělocvičně, dokud se zelí nezkroutilo.“

V létě byl pro cvičení sál na hnojišti malý a dusný, proto se Sokolové dali do přípravy letního cvičiště na Benátkách, neboť: „Tam na rovném terénu se nám zdálo, že to bude ideální. Když se nás ale sešlo asi 20 (pomohli i ostatní občané), poznali jsme, že to tak jednoduché nebude. Přišli jsme na skálu, ale nepolevili jsme a dílo vykonali, jenomže to byla práce perná.“

Ze začátku se cvičila jen prostná, později se atleti začali vybavovat prvním nářadím: „Potřebovali jsme hrazdu. Šli jsme do Roprachtic, kde jsme dostali to hlavní, a sice dřevěnou tyč s ocelovou duší. Na sále si postavili 2 sloupky – a jedno primitivní nářadí bylo. Oč bylo potom cvičení pestřejší a zábavnější. Kudu jsme dostali z Vysokého a koně nám udělal náš bratr všeu-měl Josef Zelinka. Cementová činka (20 kg) byla také jeho výroby. Jenom bradla jsme si koupili nová v roce 1922 z Jičína.“

Sál na hnojišti měl už při vzniku přívlackého Sokola svá nejlepší léta dávno za sebou. Jeho užívání bylo nejpozději k roku 1924 také úředně zakázáno, a tak se cvičení i divadlo stěhovalo do nejmodernějšího přívlackého hostince se sálem, k Enkle-rům. „Byla z toho radost, ale přišla také starost zase se nově v novém místě zaří-dit – hlavně s jevištěm. Pořídili se nové dekorace, nová opona. Maloval nám je

i oponu pan Lev, malíř dekorací z Ji-lemnice. Dobře jsme se zabydlili, bylo sehráno hodně divadel, ale do cvičení lepší docházka nebyla. Cvičenci jsme byli většinou z Jilma a tak jsme to měli dále a proto to bylo znát.“ Sál U En-klerů pak sloužil cvičením i divadlům s úspěchem mnohá desetiletí, dnes jsou z něho apartmánové byty.

Přívlacký sokol je dodnes činný, byť už pod značkou TJ Poniklá (dříve TJ SEBA Poniklá), která dnes těžiště své činnosti nalézá v kopané. V do-bovém tisku ze 30. let sice nalézáme

zmínky o fotbalovém klubu „ASK Po-niklá“, soustavná a dodnes pěstěná klubová činnost se však píše od 70. let XX. století, letos byla slavena 50. se-zóna. Fotbal je prostorově značně ná-ročná záležitost a ne jeden horský klub by mohl vyprávět, jak těžké může být nalézt přiměřeně rovinatý obdélník 100 × 50 metrů. Ze zvažovaných loka-lit na Keříčku, za farou a na Kozinách byla nakonec vybrána třetí varianta, na nesouhlasy majitelů soukromých pozemků se tehdy tolik nehledělo. Prv-ní sezónu ještě hráli fotbalisté domácí zápasy na hřišti ve Víchově, v dalších letech pak trénovali techniku kopů ne-jen do míče, ale také s krumpáčem. To když brigádnicky pod vedením Ladi-slava Václavíka budovali hřiště a v le-tech 1974 až 1975 také moderní zděné kabiny s prostornou tribunou.

Dnes je hřiště doplněno i o tarta-novou běžeckou dráhu a slouží také místním hasičům. O hasičských cviči-štích a zbrojnicích si ale povíme až ně-kdy jindy. Původně měly, pravda, přijít na řadu dnes, ale bylo by třeba o nich také říci mnohé, a tak si je raději ne-cháme až na jindy...

■ Pro zpravodaj připravil Tomáš Hájek

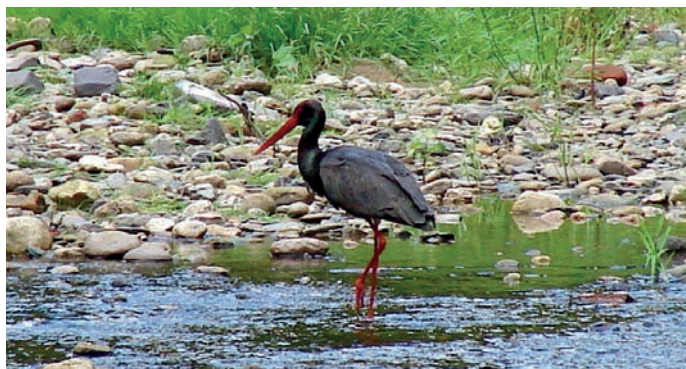
Ponikelské fotbalové žactvo hraje na zbrusu novém hřišti před hromadami stavebního materiálu připravenými ke stavbě kabin.

Rozestavěné tribuny „Na Kozinách“

Poklady z Preložky V.

Podzim je chvílí, kdy si mnozí z opeřenců kladou otázku, zda raději nezaměnit naši nevlídnou zimu za poněkud příjemnější exotičtější destinaci. Na fotografiích pana Vladimíra Bordeho pořízených v okolí Preložky nebudeme lacině vrážet klíny mezi migranty a starousedlíky, ale pokocháme se krásou rozličných zástupců ptačí říše.

čáp černý

drozd zpěvný

hýl obecný

skorec vodní

strakapoud velký

sýkora koňadra

sýkora modřinka

sýkora uhelníček

Literární putování

Libereckým krajem

Krajská
vědecká
knihovna
v Liberci

Lomnickem a Novopackem za téměř zapomenutou básnířkou a modernisty

V dnešním putování se vydáme do jihovýchodního cípku Libereckého kraje a začneme v Lomnici nad Popelkou. Lomnicko se objevuje v některých dílech **Antala Staška** (22. července 1843, Stanový, nyní součást Zlaté Olešnice – 9. října 1931, Praha-Krč) a také je zde po něm pojmenována ulice. Do kraje pod Táborem (na nějž si můžeme po cestě „odskočit“) se dostáváme např. v povídce *Paní Stoupová*, v knize **Bohatství** se mluví o lomnické přádelně. V Lomnici nalezneme i ulici pojmenovanou po regionálním malíři **Františku Kavánovi** (10. září 1866, Víchovská Lhota u Jilemnice – 16. prosince 1941, Libuň), který napsal také několik básní s náměty z Krkonoš a Podkrkonoší.

Základní školu v Lomnici navštěvoval **Petr Kles**, vlastním jménem **Vilém Vordren** (2. července 1869, Frýdštejn – 2. října 1916, Drvar, Bosna), představitel dekadence. Narodil se v rodině lesního inženýra a absolvoval gymnázium v Jičíně. Působil mj. jako advokát hrabat Kinských v Chlumci nad Cidlinou. Roku 1916 byl odveden do války a život ukončil sebevraždou na frontě v Bosně. Psal především o ztroskotancích, např. **Spisy veršem i prózou** (1932).

Lomnicko a nedaleké hrady Bradlec a Kumburk, kam se vydáme při další cestě, zmiňuje i **Irma Geisslová**

(6. července 1855, Budapešť – 27. května 1914, Jičín). Ta patří mezi celkem neznámé, i když ne úplně zapomenuté autorky. Od roku 1884 žila v Jičíně, kde je také pohřbena a má zde pamětní desku. Napsala řadu básnických sbírek, např. již zmiňovaná **Z Podkrkonoší** (1889 a 1900), povídky, novely, romány i dramata. Některé básně se váží k místům na Jičínsku a Lomnicku, např. *Kumburské melodie*, *Motivy z Libosadu*, *Zima ve skalách* apod. V korespondenci se Sofií Podlipskou také píše především o Jičíně a místech v jeho okolí, např. vrších lomnických, otcově rodišti Štikovu u Nové Paky či řece Cidlině, zmiňuje často i Krkonoše: ... někdy v květnu severák studí, neb je v Krkonoších asi zimní krajina a v tom zavnutí od Kumburka je zrovna vidět lada zapadlá. Podrobně také píše o výletu na Kumburk: *Byl chladný, zasmušilý den, jeli jsme na Kumburk. Milý, zdařilý výlet! Opravila jsem svůj názor o cestování. Neschvaluji cestování v době letní, úpal vedra vysiluje tělo i duši. Vzpomněla jsem, jak by nás bylo k smrti znavilo tříčtvrťhodinné stoupání od Klepandy na hrad, kdyby bylo horko a slunečno bývalo. Chladný den, a byť zamračený, hodí se nejlépe. Když jsme se ocitli – totiž tatínek, Emilka a já, ve zříceninách kumburských nahore u bývalých oken, ze kterých naskytuje se vyhlídka velikolepě úchvatná, vysvitlo plnou září zlaté slunce a skoupalo v ní Krkonoše a celý šířý, požehnaný, drahý*

Každý měsíc zveřejníme nový výlet za zajímavými literárními osudy a památkami našeho kraje.

Informace a podklady ke každé vycházce včetně mapy s trasou výletu naleznete vždy na našich webových stránkách a sociálních sítích. Vydejte se s námi odkrýt literární stopy v našem kraji!

www.kvkli.cz

Literární putování

Libereckým krajem

Krajská
vědecká
knihovna
v Liberci

český kraj. Jak vzácný, slastný, rozkošný to byl okamžik! Malebné obrysy Krkonoš vlnily se v bledém sa-fíru čistého vzduchu klidně a majestátně před naším dojatým zrakem, Bradlec, jež vídáváme vždy jen jako obrázek na obzoru, stál nyní dole dokonale plastický a bylo viděti, co je za ním, což činilo zvláštní dojem. ... Když jsme po ní cestou, podél chudého ovsa kráčeli, blížíce se lesům mírným větrem rozhoupaným, pořád se mi zdálo, že slyším zpěvy. „Tady někde někdo zpívá,“ pravila jsem, „snad lidé při práci, anebo je to hudba,“ a nebylo to nic než podivný, vážný, nevýslovně melodický šumot hlubokých kumburských hvozdů. Co říci o něm? Byla to modlitba nejvelebnější, žalm osamělosti, báseň přírody. Ještě ho slyším...

KUMBURSKÉ MELODIE

Irma Geisslová

*Zádumčivě díváte se k nebi
vyvětralé, opuštěné rozvaly,
stejně vždy, ať léto zlatí pole,
aneb s vlaštovkami táhne do dáli.*

*I když smává píseň výletníků
na omšené drsné zdi se přerývá,
teskno tu, ba právě; před životem
hrob té minulosti propast rozvívá.*

Jen drobnou perličkou je informace, že sobotecký rodák, dramatik, teolog, učitel a žurnalista **František Věnceslav Jeřábek** (25. ledna 1836 – 31. března 1893, Praha) byl poslancem českého sněmu a říšské rady právě za Lomnici nad Popelkou, Novou Pakou a Sobotku.

Z Kumburku pomalu sestupujeme na Novopacko. Zde se ve Staré Pace narodil **Josef Karel Šlejhar** (17. října 1864 – 3. září 1914, Praha), člen skupiny České moderny a představitel naturalismu. Kvůli neshodám mezi rodiči byl vychováván babičkou, mlynářkou v Dolní Branné. V roce 1892 se s manželkou a dětmi odstěhoval k rodičům do Staré Paky, kde vzbudil pobouření občanů povídkou *Sezima*. Po konfliktu se rodina v roce 1895 usídlila na zděděném statku v Dolní Kalné, na němž se pokoušel hospodařit. Finanční neúspěch a rozpor mezi manželi vedly k rozvodu manželství a odchodu ze statku. Celoživotní problémy se promítly i do jeho výrazně pesimistické tvorby, typické děsivými detaily, konflikty, zlobou a smrtí jako jediným východiskem, život na vesnici je v ní líčen v těch nejhorších barvách. Dolní Kalná se tak stala předobrazem dějiště zejména románů *Lípa* (1908) a *Vraždění* (1910). Šlejharovo jméno nese ulice v Nové Pace, v níž je i pamětní deska v Lomnické ulici.

V Nové Pace se narodil symbolista **Jan Opolský** (15. červenec 1875 – 20. květen 1942, Praha), malíř a jeden z autorů *Moderní revue*. Jím malovaný obraz je dochován v novopackém muzeu, v Nové Pace je též pochován a je zde po něm pojmenovaná ulice. Se Šlejharem jej pojilo celoživotní přátelství a také jeho dílo je plné tragiky a pesimismu, vyrovnával se v něm s brzkou ztrátou rodičů. Vzpomínky na jeho rodný kraj pod horami nalezneme v díle celou řadu. Ač se jedná o zmínky nekonkrétní, s jedinou výjimkou v případě Navarova ve sbírce *Čtení z hvězd a obelisků* (1935).

Marek Sekyra

Literární putování

Libereckým
krajem

Krajská
vědecká
knihovna
v Liberci

NAVAROV

Jan Opolský

*Klid nesmírný, jenž balsamuje rány,
jímž průhledy jsou světů zotvírány
do věčných míst,
mír obsáhlý, jež můžeš vjímat cele,
jen máš-li jiskru neuhaslou v čele
a jsi-li čist.*

*Vzduch ostrý tu a projasněný výší,
jsi náhle svému prapůvodu bližší,
než býval's kdys,
zde ruka boží na tvé srdce sahá
a harmonuje svatá rovnováha
tvůj každý rys.*

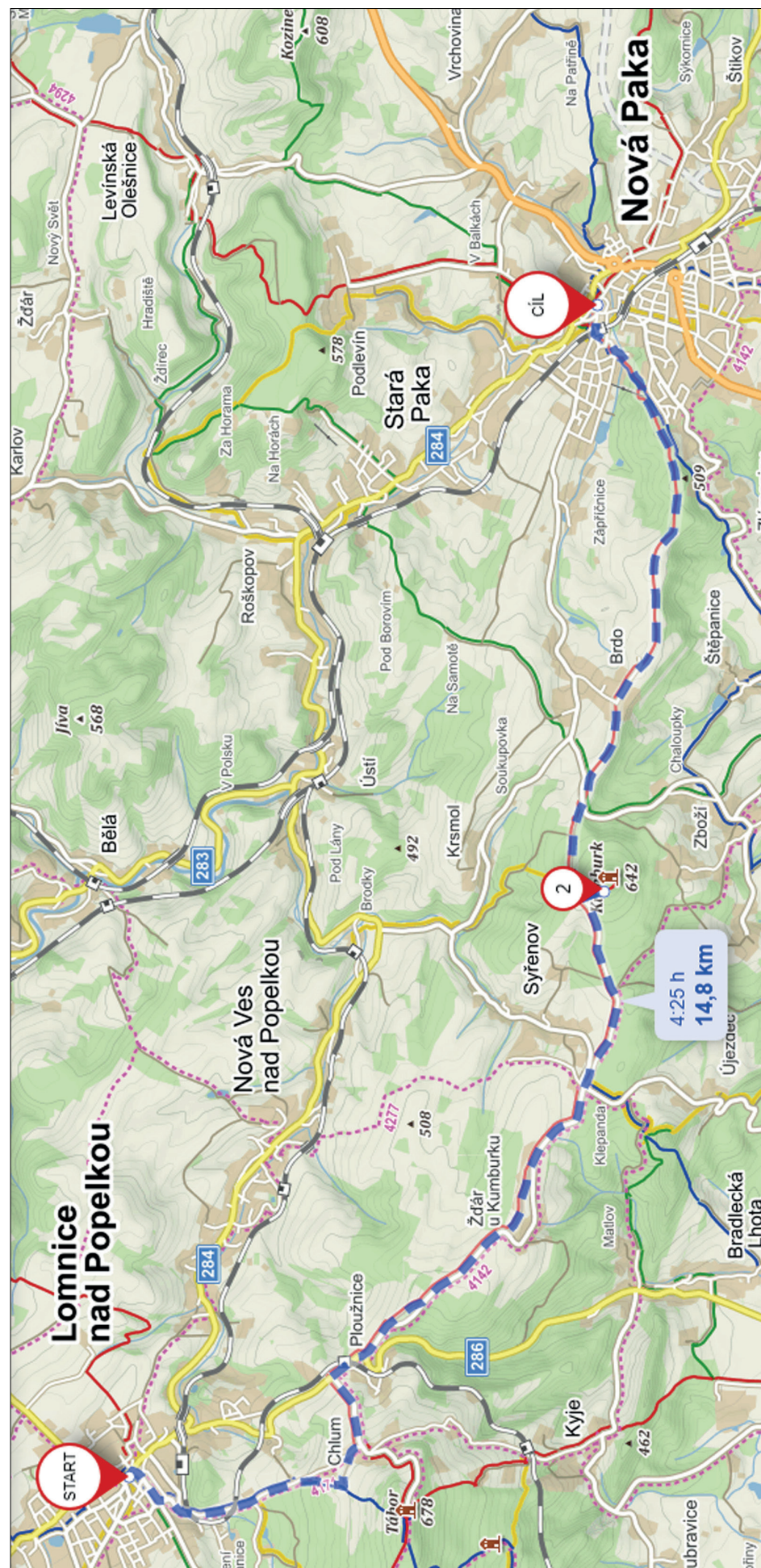
*A zdá se ti, že spřátelen jsi s orly,
že s oblaky, o nichž tvá duše horlí
i s kmeny's rost,
tak silný závan nad hřebeny duje,
až vzpoura slepá se tu proměňuje
na zmužilost.*

*Tak ryzí závan, že se zdá až svatý,
jím zmocněno co chablo bez podstaty,
jím duch se vzňal,
vzduch koupel čiré průzračnosti skýtá,
več ostře voní raná horská žita
a mechy skal.*

*Tu ledová je Kamenice vzteklá,
jak z tragického údělu by tekla
a potom zas
jen zašeptá a vzlyká temná slova,
jak těžce když se loučí z Navarova
na věčný čas.*

Výletní mapa

- **Start** – Lomnice nad Popelkou / Lomnicko – působiště P. Klese, dějiště děl a památky na A. Staška a F. Kavána
- **2)** Kumburk – dějiště děl I. Geisslové / S. Paka – rodiště J. K. Šlejhara
- **Cíl** – Nová Paka – rodiště a památky na J. Opolského a J. K. Šlejhara

Seznamte se s tradicí sklářského řemesla v Krkonoších

Vydejte se na místa, kde uvidíte skláře při práci a zažijete neopakovatelné chvíle zapisující se do historie řemesla. Vždyť rok 2022 je Mezinárodním rokem skla a oslavuje tento fascinující materiál ve všech jeho podobách.

Začátek příběhu českého skla

Život na horách a pod horami nebyl v minulosti jednoduchý. Dřevařství, těžba, předení, tkaní, pastevečství, polní práce, ale i výroba korálků byly hlavní obživou prostého lidu.

Ve druhé polovině 17. století se na českém území začalo tavit průzračně čisté sklo, které svou číroostí, zářivostí a tvrdostí bylo obzvláště vhodné pro rytí a broušení. Dráselnovápenaté sklo, označované jako **český křišťál**, nemělo do té doby ve světě obdoby a stalo se domácí specialitou. V zahraničí bylo brzy tak žádané, že se v první polovině 18. století staly české země nejvýznamnějším vývozcem skla na světě.

Z minulosti do současnosti

Věhlas českého skla neuvadl. A tak i v dnešní době sklářské výrobky vyvážené daleko za hranice republiky konkurují světové produkci. Zručnost a nápaditost českých sklářských mistrů můžete obdivovat v jejich dílnách – v místech, kde příběh skla pokračuje i dnes. Která to jsou?

Sklárna Novosad & Syn v Harrachově

Nejstarší nepřetržitě fungující sklárna v Čechách započala svou výrobu v Harrachově již v roce 1712. Sklárna měla štěstí na lokalitu s dostatkem dřeva i osvětlené majitele, kteří vsadili na tvrdou práci, inovativnost, sociál-

ní citění a kvalitu bez kompromisů. Müllerové, Harrachové a Novosadové již 300 let s láskou pečují o značku harrachovského skla.

Ve Sklárně Novosad & Syn se v současné době vyrábí luxusní nápojové sklo a lustry. Výroba sice prošla modernizací, ale přesto v mnohém probíhá stejně jako kdysi – v huti se fouká „ručně“, památkově chráněná brusírna je poháněna vodní turbínou. Díky pravidelným exkurzím do výroby se můžete podívat, jak taková sklářská huť vypadá, jak se sklo fouká a brousí. V Muzeu skla si poté prohlédnete sbírku těch nejceněnějších harrachovských výrobků.

www.sklarnaharrachov.cz

Příběh krkonošské perly

Výroba perličkových ozdob má v Krkonoších bohatou tradici. Jak perlička vzniká a jaká byla její cesta na vánoční stromeček?

Je to již více než 150 let, co se perle v horách foukají. Jak? Foukač nahřál v komíhavém plamínku skleněnou trubičku a foukl. Znovu nahřál a znovu foukl. Za jeden den takto zvládl vytvořit i více než 3 tisíce unikátních perlí! Práci foukačům usnadnil vynález strojek s pumpičkou, který vyfoukl do trubičky perle najednou, a ještě úplně stejné. Vzniklá klaučata se stříbrila zevnitř a barvila zvenčí. Teprve poté se perly nožkem jedna od druhé oddělovaly.

Z foukaných skleněných perliček se původně vyráběla bižuterie. Až

na konci 19. století začali chudí skláři navlékat perle na drátek a vytvářet napodobeniny věcí, které viděli kolem sebe – vznikaly tak košíčky, letadla, pavoučci a samozřejmě hvězdičky. A tehdy se skleněné perly poprvé zaťpytily na vánočních stromcích.

Přestože uplynulo tolik let, v rodinné firmě **Rautis v Poniklé** se perly stále foukají, stříbrí, barví, řezou a navlékají na drátky. A to vše navíc stále ručně, téměř stejně, jako na počátku cesty krkonošské perly. Právě proto je tento unikátní proces výroby od roku 2020 zapsán na **Reprezentativním seznamu nehmotného světového kulturního dědictví lidstva UNESCO**.

Přesvědčte se o tom v rámci exkurze a buďte na chvíli součástí příběhu našich perliček. Prohlédněte si celý postup výroby a držte v rukou práci perlařů. V kreativní dílně si totiž sami můžete některou z ozdob vyrobit.

www.rautis.cz

A kdo další pomáhá udržovat tradici sklářského řemesla v Krkonoších?

- Unikátní dekorační a užitkové ryté sklo vyrábí více jak 30 let rodinná firma **DaMiRS v Čisté u Horek**, www.damirs.cz
- Pokochejte se a vyzkoušejte krásné tvoření sklářky **Evy Edler z Rudníku**, www.evaedler.com
- **Nadechni se v Malé Úpě!** To je řemeslná dílna paní Dany Augustové, kde máte možnost si vyrobit vlastní vinuté perle, www.danaaugustova.cz
- Originální vinuté perly vyrábí a do nádherných šperků komponuje paní **Hana Šebková ze Špindlerova Mlýna**, www.pribehperel.cz

Díky mnoha jedinečným příběhům, šikovným řemeslníkům i firmám, které dodnes konkurují světové produkci, jsou Krkonoše součástí **Křišťálového údolí**. Tato 70 kilometrů dlouhá přímka proplétající se mezi horskými masivy je unikátním dědictvím, místem, kde se setkává nádherná příroda s vášní pro sklářskou tradici a řemeslo. Přesvědčte se o tom třeba v rámci **Víkendu Křišťálového údolí** ve dnech 12.–13. listopadu.

www.crystalvalley.cz

■ **Dáša Palátková a Alena Cejnarová, Krkonoše – svazek měst a obcí, Destinační společnost pro TO Krkonoše**

Bouřek se bát nemusíte. Jak se při nich chovat?

Déšť, blesky a hřmění – to jsou asi nejznámější atmosférické jevy, které doprovázejí bouřky. Přidat se může i nárazový vítr, sněhové krupky, nebo dokonce tornádo – a takové počasí nám může už značně znepríjemnit život.

Pokud začne bouřka a jste zrovna doma, nepanikařte, ochrání vás hromosvod. Jestliže vás ale bouřkové počasí zastihne venku, měli byste se mít na pozoru a řídit se následujícími pravidly.

Hasiči radí:

- ▶ Je-li to možné, schovejte se do nejbližší budovy s hromosvodem. Nikdy se neschovávejte v osamocených stavbách bez hromosvodu, jako jsou např. posedy.
- ▶ Snažte se předejít tomu, abyste během bouřky byli na kopcích a holých pláních. Pokud se ovšem v takové situaci ocitnete, neutíkejte, přečkejte bouřku v podřepu s nohama a rukama u sebe a neshlukujte se ve skupině lidí.
- ▶ Když vás bouřka zastihne v lese, relativně bezpečné útočiště vám poskytne hustý nízký porost. Ovšem – pokud vane silný vítr, raději se lesu vyhněte.
- ▶ Nikdy se neschovávejte pod osamělými stromy, hlavně ne pod těmi vysokými, vysoké osamocené objekty totiž přitahují blesky nejvíce.
- ▶ Vyhněte se také vodním plochám a železným konstrukcím – i ty totiž velmi silně přitahují blesky.
- ▶ Poslední důležitá rada – zbavte se kovových předmětů, netelefonujte, nepracujte s elektronickými ani plynovými spotřebiči.

■ **Michaela Stará, HZS Libereckého kraje**

Únik nebezpečné látky. Jak se před ním ochránit?

Skoro každý z nás je řidičem, a pokud ne, tak spolucestujícím. Určitě jste si v provozu na pozemních komunikacích všimli, že některé přepravní prostředky jsou označeny oranžovou tabulkou. Zamysleli jste se někdy nad tím, co to znamená a jaký význam to pro nás může mít? Ve zkratce vysvětlíme.

Jedná se o označování nebezpečných látek v silniční a železniční dopravě, které se řídí mezinárodními dohodami. Oranžová tabulka ve velikosti 40 × 30 cm, rozděle-

ná na dvě části uvádí číselné kódy, tzv. Kemler kód nahoře a UN kód dole. Kemler kód určuje, jaké nebezpečí nám od přepravované látky hrozí a je složen ze dvou nebo tří čísel od 2 do 9 a někdy je doplněn písmenem X. Pokud jsou čísla zdvojená či ztrojená, znamená to stupňování nebezpečí (např. 3 – hořlavá kapalina, 33 – lehce hořlavá kapalina). Spodní část tabulky – UN kód, uvádí zpravidla čtyřmístné přidělené číslo převážené látky, které lze v případě potřeby nalézt ve speciální databázi. Jaké z toho plyne poučení? Vždy, když se setkáme s takto označeným přepravním prostředkem, mějme na paměti, že pro nás může znamenat velké nebezpečí. A jak si ochránit zdraví a život před nežádoucími účinky uniklých nebezpečných látek?

Hasiči radí:

- ▶ K místu úniku nebezpečné látky se nikdy nepřibližujte.
- ▶ Opusťte co nejrychleji nebezpečný prostor (místo úniku a závětrný prostor) směrem proti větru či kolmo na směr přízemního větru.
- ▶ Chraňte si dýchací cesty přiložením kapesníku nebo části oděvu na ústa a nos, je-li možnost, zvlhčete ho.
- ▶ Zachovejte klid a rozvahu, zbytečně nepobíhejte a nenamáhejte se. Ukryjte se v budově, ve vyšších patrech a na odvrácené straně od místa nehody.

■ **Michaela Stará, HZS Libereckého kraje**

Svatomartinské putování

Sobota 12. 11. 2022

Registrace pro přihlášené startující od 13 do 15 hodin ve vestibulu sportovní haly ZŠ Poniklá.

Konec ochutnávek na stanovištích v 16:00 hodin.

Délka trasy cca 1,5 km.

Cena za osobu: 300 Kč

(v ceně je sklenička, degustační vzorky vína, drobné pochutiny po cestě a pitná voda)

V případě zájmu o více ochutnávek nad rámec startovného mějte připravené mince v hodnotě 10 Kč/vzorek 0,05 l.

Pozor, nutnost registrace předem na:

sokolskehry@seznam.cz

(uved'te celé jméno všech účastníků ochutnávky)